

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

MØTEINNKALLING

Dato: onsdag 26. oktober 2016
Tid: kl. 17.30
Sted: Karmøy Rådhus, rom 309

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som sms til mobiltlf. 959 86 979 eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet vil bli lagt ut på kommunens nettside via www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen er invitert/innkalt for å orientere i sak 43.

Saksliste:

- 42/16 Godkjenning av protokoll fra møtet 28.09.16
- 43/16 Orientering fra administrasjonen – rådmannens stab
- 44/16 Plan for orientering om selskaper og avdelinger
- 4516 Prosjektplan - forvaltningsrevisjonsprosjektet – «Håndtering av varslingssaker»
- 46/16 Møteplan for 2017
- 47/16 Referat- og orienteringssaker 26.10.16

Eventuelt

Karmøy/Aksdal, 19.10.16

Einar R. Endresen (sign.)
Utvalgsleder

Toril Hallsjø
daglig leder/utvalgssekretær

Kopi: Ordfører	(møte- og talerett)
Revisor v/KPMG AS	(møte- og talerett)
Rådmann	(invitert i sak 43)
Varamedlemmer	(til orientering)
Presse/publikum	

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	26.10.16	42/16
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.09.16

Vedlegg: Protokoll fra møtet 28.09.16

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontroll- og kvalitetsutvalgets møte 28.09.16. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt kommunestyret til orientering.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokollen fra møte i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16 godkjennes.

Aksdal, 18.10.16

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

PROTOKOLL

Onsdag **28. september 2016** ble det avholdt møte i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg under ledelse av utvalgets leder Einar R. Endresen.

MØTESTED:	Karmøy Rådhus, formannskapssalen
MØTESTART/MØTESLUTT:	kl. 17.30 – kl. 19.30
MØTENDE MEDLEMMER:	Einar R. Endresen (FrP), Svein Andreas Næsse (Ap), Solrun Gjerdevik (V), Per Inge Sjurseth (FrP), Wenche Lindtner (Sp), Brit Astrid Grønning (H) og Øyvind Meistad (Krf)
MØTENDE VARAMEDLEM:	Ingen
FORFALL:	Ingen
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Daglig leder/utvalgssekretær Toril Hallsjø, Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Revisor/partner Roald Stakland, KPMG AS, Haugesund
ANDRE SOM MØTTE:	Helse- og omsorgssjef Nora Olsen-Sund Leder PPT Kjetil Hansen t.o.m. sak 39/16
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Ingen

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

SAK 37/16 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 31.08.16

Sekretariatets innstilling:

Protokollen fra møtet i kontroll- og kvalitetsutvalget 31.08.16 godkjennes.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16:

Utvalgsleder påpekte at Solrun Gjerdevik (V) hadde møtt, men var ikke kommet med i protokollen. Ellers var det ingen merknader. Sekretær retter feilen.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16:

Protokollen fra møtet i kontroll- og kvalitetsutvalget 31.08.16 godkjennes, men med en rettelse under »Møtende medlemmer».

SAK 38/16 ORIENTERING FRA ADMINISTRASJONEN – HELSE OG OMSORG

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar helse- og omsorgssjefens gjennomgang om sin sektor til orientering.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16:

Helse- og omsorgssjefen orienterte om oppgaver, utfordringer og satsningsområder innen etaten og viste lysark. Hun hadde vært i stillingen i 4 år. Sektoren utgjør ca. 1000 årsverk og med ca. 1400 ansatte. Grunnen til flere ansatte enn årsverk skyldes mye døgkontinuerlig drift.

Budsjettet ligger på rundt 800 mill. kr. Etter de siste omorganiseringene er etaten nede i 18 virksomheter/enheter, fordelt på 3 hovedavdelinger (Helse, Omsorg, Forvaltning). Hun fikk gjennom faktatall for de ulike enhetene (7 sykehjem med 268 plasser, 3 hjemmetjenester og 18 heldøgns bemannet boliger for 107 beboere, 11 dagsentre, 7 legesentre, 27 fastleger, 21 private fysioterapeuter, 3 kjøkkentjenester og 2 vaskerier).

Av utfordringer så hun følgende: Økt behov for ressurser i årene framover, det høye sykefraværet (8,5 %, men likevel under landssnitt og Rogaland), høyt fokus på rekruttering av omsorgspersonell og at mange virksomheter er spredt.

Av satsningsområder ble følgende trukket fram: mer bruk av velferdsteknologi (f.eks. mobilomsorg og trygghetsalarm), konsentrasjon til større enheter, flere plasser ved dagsentrene og mer målrettet frivillighetsarbeid. Av nye prosjekt ble nytt bygg i Tøkjemyrvegen (12 boliger for multifunksjonshemmede), planene for Veia sjukehus II og regulert område (170 da) på Spanne til helse/omsorgsformål.

Utvalget kom med spørsmål underveis, som ble besvart. Utvalgsleder takket for presentasjonen. Utvalget fant orienteringen svært interessant.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar helse- og omsorgssjefens gjennomgang om sin sektor til orientering.

SAK 39/16 OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT – «SPESIALPEDAGOGISKE TILTAK OG PPT»

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kommunestyre tar rådmannens tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten «Spesialpedagogiske tiltak og PPT i Karmøy kommune» til orientering.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16:

Utvalgsleder innledet og viste til sekretariatets kommentarer. PPT-leder opplyste at de hadde funnet rapporten nyttig og tiltak opp mot lovverk og forvaltningsloven var blitt prioritert. Innen barnehagefeltet var noe blitt utsatt som følge av at ny barnehagelov var på trappene. Utvalget hadde ellers ingen merknader.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16 og innstilling til kommunestyret:

Karmøy kommunestyre tar rådmannens tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten «Spesialpedagogiske tiltak og PPT i Karmøy kommune» til orientering.

SAK 40/16 OVERORDNET REVISJONSTRATEGI / REVISJONSPLAN FOR REGNSKAPSÅRET 2016

Behandlet i lukket møte, jfr. OFL. § 24/kommuneloven § 31.5

Vedlegg – unntatt offentlighet, jfr. OFL § 14 (internt arbeidsdokument)

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar presentasjonen av overordnet revisjonsstrategi / revisjonsplan for regnskapsåret 2016 til orientering.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16:

Revisor Stakland orienterte og delte ut planen på papir. De var i gang med interimrevisjon denne uka, hvor de hadde hatt møte med ledelsen og de gikk bl.a. gjennom siste tertialrapport. Han orienterte om rammer, organisering, risikovurderinger og rutiner. Det hadde i sommer vært avholdt oppstartsmøte med administrasjonen. Han gikk så gjennom hvilke forhold revisjonen vil ha et spesielt fokus på. Kommuner har ofte gode rutiner innenfor lønn og arbeidsdeling, mens andre områder kunne være mer krevende, slik som offentlige anskaffelser og selvkost. Revisor svarte på spørsmål. Utvalget hadde ingen merknader til planen.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar presentasjonen av overordnet revisjonsstrategi/ revisjonsplan for regnskapsåret 2016 til orientering.

SAK 41/16 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 28.09.16

49. Statusoversikt pr. september 2016
50. Kommunestyrevedtak 19.09.16, sak 66/16 – Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020
51. Kommunestyrevedtak 19.09.16, sak 67/16 – Plan for selskapskontroll 2016-2020
52. Komm.vedtak 19.09.16, sak 68/16 – Oppfølging av selskapskontroll – Haugaland Kraft AS
53. Brev av 12.09.16 om feil i generalforsamlingsprotokoll 06.06.16 – Haugaland Kraft AS
54. Oppfølging av møtedokument/protokoller:

<i>Kommunestyret</i>	<i>(alle)</i>	<i>19.09.16</i>
<i>Formannskapet</i>	<i>(alle)</i>	<i>05.09.16</i>
<i>Administrasjonsutvalget</i>	<i>(W.L)</i>	<i>07.09.16</i>
<i>Hovedutvalg teknisk og miljø (Ø.M og P.I.S.)</i>		<i>01.09.16</i>
<i>Hovedutvalg helse og omsorg (S.G)</i>		<i>19.10.16</i>
<i>Hovedutvalg oppvekst og kultur (S.A.N. og B.A.G.)</i>		<i>26.09.16</i>
<i>Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldreråd (E.R.E)</i>		<i>18.10.16</i>
55. Dagskonferanse 17.11.16 i Sandnes – Forum for kontroll og tilsyn i Rogaland- påmelding

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16:

Sekretær gikk igjennom sakene t.o.m. pkt. 53. Hun etterlyste innspill til invitasjon til orienteringer i møtene. Utvalget ønsket forslag til mulige aktuelle selskap. Ellers ingen spesielle merknader.

Utvalgsleder orienterte om forberedelsene til dagskonferansen 17.november og delte ut foreløpig program. Kostandene er ikke større enn at de som ønsker kan delta. Utvalget kommer tilbake til påmelding via e-post.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 28.09.16:

Referatsakene 49 – 55 blir tatt til orientering.

Eventuelt

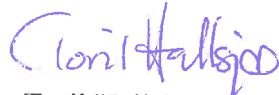
Ingen saker ble meldt.

Neste møte

I følge møteplan er neste møte **onsdag 26. oktober** kl.17.30. Foreløpige saker: orientering fra personalsjef, prosjektmandatet til neste prosjekt og møteplan for 2017.

Karmøy, 28. september 2016

Einar Endresen (sign.)
leder

Toril Hallsjø (sign.)
utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	26.10.16	43/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

ORIENTERING FRA ADMINISTRASJONEN – RÅDMANNENS STAB

Saksorientering

Kontroll- og kvalitetsutvalget vedtok i møtet 09.03.16, sak 10/16 å invitere kommunale ledere til å komme å orientere om sitt arbeids- og ansvarsområde etter en plan. Vedtaket var følgende:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg vedtar følgende plan for orientering om etatene og sentraladministrasjonen i kommunen i 2016:

*11.05.16 rådmannen og økonomisjef
15.06.16 teknisk sjef
31.08.16 helse- og omsorgssjef (i e-post 20.06.16 ble det bedt om bytte av dato)
28.09.16 oppvekst- og kultursjef
23.11.16 stabssjef og personalsjef (møtet 26.10.16 utelatt/glemt)*

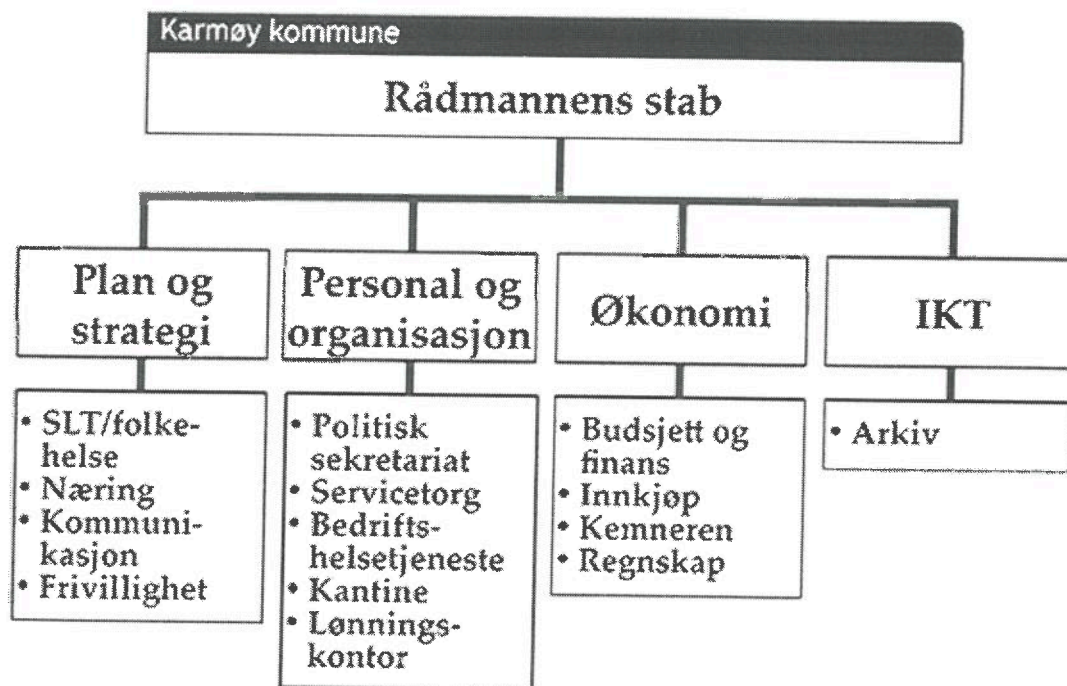
Tidsrammen settes til ca. 30 min. inklusiv spørsmål.

Orienteringene er tenkt å gjøre utvalget bedre kjent med driften av kommunen og de utfordringer kommunen har. Planen ble oversendt rådmannen 11.03.16 og det gikk fram i brevet at tidspunktene kunne endres/byttes for de inviterte.

Teknisk sjef Marvin Bjorøy orienterte i junimøtet. Konstituert oppvekst- og kultursjef Linda Velle Sjøen orienterte i augustmøtet og helse- og omsorgssjef Nora Olsen-Sund i september. Sekretariatet har klarert med at stabssjef Ørjan Røed møter til dette møtet.

Personalsjefen er opptatt i administrasjonsutvalget, som har møte samtidig med kontroll- og kvalitetsutvalget. Hun vil da møte i novembermøtet.

Fra kommunens hjemmeside er rådmannens stab presentert slik:

Sekretariatet ser gjerne at det orienteres generelt om arbeidoppgaver, gjerne også om sterke og svake sider, herunder hvilke utfordringer som kommunen står overfor årene framover.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar stabsjefens gjennomgang om sitt ansvarsområde til orientering.

Aksdal, 19.10.16

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	26.10.16	44/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	217	

PLAN FOR ORIENTERING OM SELSKAPER OG AVDELINGER

Saksorientering:

Kontrollutvalget var i forrige periode svært fornøyd med å få orienteringer om driften av kommunen og hva som skjedde innen de ulike etatene og støtte/stabfunksjonen. Utvalget vedtok en plan for orienteringene og gjennomførte orienteringene i hvert møte i løpet av 2013. Utvalget ønsket senere også orienteringer om kommunale selskaper, og det ble sendt ut invitasjon og gjennomført med Karmøy Kulturopplevelser AS, Haugaland Vekst IKS og Karmsund Havn IKS i løpet av 2014.

Nytt utvalg vedtok i møtet 09.03.16, sak 10/16 å ha samme opplegg i 2016, hvor etatesjefene og andre ledere skulle komme og orientere om sitt arbeids- og ansvarsområde. I sist møte ønsket utvalget at sekretariatet skulle legge fram en sak om plan for orienteringer om selskaper og virksomheter.

I planperioden 2012-2016 gjennomførte kontrollutvalget følgende prosjekt eller orienteringer:

- **Eierstyring** (*prosjekt i 2013*)
- **Haugaland Kraft AS m/datterselskap** (*gjennomført i 2014/15*)
- **Haugaland Vekst IKS** (*orientering 26.03.14 v/adm. dir.*)
- **Karmøy Kulturopplevelser IKS** (*orientering i møte 14.05.14, sak 11/14*) v/næringssjef)
- **Karmsund Havnevesen IKS** (*orientering i møte 24.09.14, sak 31/14 v/ havnedir.*)

For selskapskontroll i kommende periode er følgende prosjekt tatt inn i vedtatt plan for 2016-2020:

1. **Karmsund Havn AS**
2. **Solstein AS**

I uprioritert rekkefølge:

- **Haugaland Vekst IKS**
- **Karmøy Kommunale Kino AS**
- **Haugaland Kraft AS**
- **Generell eierskapskontroll (obligatorisk)**

I overordnet analyse til plan for selskapskontrollen ble det gitt en presentasjon av de **12 selskapene** som Karmøy kommune har eierinteresser i og som omfattes av kommuneloven § 80 om obligatorisk eierskapskontroll.

Disse selskapene (i parentes kommunens eierandel og antall ansatte) er:

1. **Solstein AS (100 % - 64 ansatte)**
2. **Karmøy Rådhus AS (100 % - 0)**
3. **Karmøy Kulturopplevelser AS (100 %- 18)**
4. **Karmøy Kommunale Kino AS (100 % -18)**
5. **Haugaland Kraft AS (44,8 %- 273)**
6. **Karmsund Havn IKS (38,4 % - 33)**
7. **Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS (35,7 % - 2)**
8. **Haugaland Bompengeselskap AS (33,3 % - 0)**
9. **Krisesenter Vest IKS (23,5 % - 25)**
10. **Haugalandspakken AS (12,5 %- 0)**
11. **Interkommunalt Arkiv Rogaland IKS (10,19 % - 7)**
12. **Haugaland Vekst IKS (9,09 % - 11)**

Det er også **14 selskaper** som ikke er omfattet av kommuneloven § 80 og som faller utenfor kravet om eierskapskontroll, men som utvalget likevel kan invitere:

Selskap	Driftsinntekter 2014	Eierandel
Aski AS	Kr. 47 059 000	55,0 %
Musikkselskapet Nordvegen AS	Kr. 4 290 000	26,6 %
Karmøy omstillingsselskap AS	Kr. 484 000	24,0 %
Haugalandsmuseene AS	Kr. 12 937 000	20,0 %
Destinasjon Hgsd. & Hgl AS	Kr. 9 173 000	17,4 %
Haugaland Industri AS	Kr. 53 954 000	8,2 %
HIL-hallen AS	Kr. 1 150 000	5,0 %
Haukelivegen AS	Kr. 1 820 000	2,2 %
A/S Skog	Kr. 473 000	0,2 %
Rogaland Ressurssenter AS	Kr. 2 488 000	1,7 %
Marin Energi Testsenter AS	Kr. 218 000	1,9 %
Rekom AS	Kr. 340 626 000	0,9 %
Fjord Norge AS	Kr. 47 653 000	0,2 %
Norsk Bane AS	Kr. 1 904 000	0,95 %

<u>Rådmannens stab</u>	<u>Oppvekst og kulturetaten</u>	<u>Teknisk etat</u>	<u>Helse- og omsorgsetat</u>
	▪ Kulturavd	▪ Brann- og redning	
▪ Personal og org.	▪ Skoleavd.	▪ Driftsavd.	
▪ Økonomi	▪ Barnehageavd.	▪ Forvaltningsavd.	▪ Omsorgsavd.
▪ IKT og arkiv		▪ VAR-avd.	▪ Helseavd.
▪ Plan og strategi		▪ Eiendomsavd.	
		▪ Stab-teknisk	

Utvalget kan også be om nærmere orienteringer om arbeidsområder innen de ulike avdelingene som etatsjefene har presentert i løpet av 2016.

Utvalget får ta stilling om hvem ønsker å få en orientering fra og hvem de ønsker å invitere med det første og senere framover i 2017. Sekretariatet har ikke kommet med forslag, da vi mener dette er noe utvalget får bli enig om i møtet.

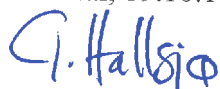
Rekkefølgen kan måtte bli endret dersom foreslått tidspunkt ikke skulle passe for den/de som blir invitert.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg vedtar følgende plan for orientering om selskaper og avdelinger i 2017:

1. møte 2017
2. møte 2017
3. møte 2017
4. møte 2017
5. møte 2017
6. møte 2017
7. møte 2017
8. møte 2017

Aksdal, 19.10.16

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	26.10.16	45/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

PROSJEKTPLAN - FORVALTNINGREVISJONSPROSJEKTET – «HÅNDTERING AV VARSLINGSSAKER»

Vedlegg: Prosjektplan – Håndtering av varslingsaker fra KPMG AS

Bakgrunn

Kontroll- og kvalitetsutvalget vedtok i møtet 31.08.16, sak 36/16 at de ønsket lagt fram utkast til prosjektplan på prosjekt om håndtering av varslingsaker til møtet i oktober. Utvalget mente dette var et svært viktig tema/område og satte det opp som første prosjekt i planperioden. Karmøy kommunestyre sluttet seg til utvalgets innstilling i møtet 19.09.16, sak 66/16.

Saksorientering:

KPMG AS har i oversendelse 07.10.16 lagt fram et utkast til hvordan prosjektet kan gjennomføres, se vedlegg.

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å vurdere om Karmøy kommune har rutiner, system og prosedyrer som sikrer et fungerende varslingsinstitutt. Revisjonen vil være forbedringsorientert, og vil ha som formål å gi anbefalinger om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekker avvik eller mulige forbedringsområder.

På bakgrunn av formålet blir følgende problemstillinger foreslått fra revisjonen:

1. Hvilke systemer og rutiner har kommunen for varslings

- a. Kanaler for varslings
- b. Mottak av varslings
- c. Vurdering av varslings
- d. Tilbakemelding til varsler
- e. Oppfølging av varsel
- f. Rapportering av varsler

2. Er kommunens systemer og rutiner i tråd med regelverket?

- a. Kanaler for varslings
- b. Mottak av varslings

- c. Vurdering av varslings
- d. Tilbakemelding til varsler
- e. Oppfølging av varsel
- f. Rapportering av varsler

3. For et utvalg av varslingsaker:

- a. Er kommunens systemer og rutiner fulgt?
- b. Er regelverket fulgt?

Eventuelle forbedringsområder vil bli identifisert og analysert med hensyn til konsekvens og årsak. Det vil også bli lagt inn forslag til forbedringstiltak.

Det vises nærmere om revisjonskriteriene i planens kapittel 2.4. De metoder som vil bli benyttet, som dokumentanalyse, intervju og stikkprøve-gjennomgang er omtalt i planens kapittel 3.

I følge kapittel 4 om tid og ressursbruk legger KPMGe AS opp til å gjennomføre forvaltnings-revisjonsprosjektet innenfor en tidsramme på 250 timer. Timetallet inkluderer ikke forberedelse og presentasjon av rapport i kommunestyret, bare til utvalget. En slik presentasjon vil bli fakturert pr forbruk og utvalget kan ta stilling til det ved behandling av rapporten.

Budsjettert ramme for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er ca. 750 timer pr år utifra det kommunestyret har bevilget i møtet 12.12.15 for budsjett for 2016 og trolig det samme budsjetteramme for 2017.

Oppstart vil skje i november med overlevering av rapport i utgangen av mars 2017. Rapport vil da bli lagt fram for kontrollutvalget til behandling i mars/april, og det legges opp til behandling i kommunestyret i mai.

Kontrollutvalget må ved bestilling ta stilling til om de foreslåtte problemstillingene dekker det kontrollutvalget ønsker å oppnå med prosjektet.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg bestiller forvaltningsrevisjonsrapport "Håndtering av varslingsaker" i tråd med det utkast til prosjektplan som foreligger fra KPMG AS (med eventuelle endringer som kom fram i møtet).

Rammen settes til 250 timer.

Aksdal, 18.10.16

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

VEDHEGG
Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 07.10.16
Journalført: 16/387/tha
Arkivkode: 216

Prosjektplan for forvaltningsrevisjon

"Håndtering av varslingsaker"

Karmøy kommune

6. oktober 2016

www.kpmg.no

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Bakgrunn	3
1.2	Forarbeid	3
2	Formål, problemstillinger og kriterier	5
2.1	Formål	5
2.2	Problemstillinger	5
2.3	Avgrensning	5
2.4	Revisjonskriterier	6
3	Tilnærming	7
3.1	Metode	7
3.2	Aktivitets- og framdriftsplan	7
4	Utførende revisorer	8
5	Honorar	8

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Kontrollutvalget har i møte 31.8.2016, sak 35/16, valgt å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjektet "håndtering av varslingssaker".

Temaet for forvaltningsrevisjonen ble inntatt i kommunens plan for forvaltningsrevisjon i kontrollutvalgets møte 15.6.2016:

*"Utvalgsleder kom med forslag til et nytt tema/område: «Håndtering av varslere». Utvalget støttet forslaget om at dette ble tatt inn i planen. Ettersom dette var et så viktig tema/område, ble utvalget enig om å gå for å sette det opp som første prosjekt i planperioden."*¹

Planen for forvaltningsrevisjon ble vedtatt i kommunestyret den 19.09.16, sak 66/16, hvor prosjektet er satt opp på førsteprioritet.

Det er dette prosjektet som kontrollutvalget har bestilt prosjektplan på.

1.2 Forarbeid

Det er et mål å etablere en god prosjektplan som oppstiller relevante og vesentlige problemstillinger for forvaltningsrevisjonen. Denne forvaltningsrevisjonen omhandler en tematikk som er vesentlig både for kommunens ansatte, brukere og leverandører.

Det er Arbeidsmiljøloven som regulerer varslingsforhold på arbeidsplassen. Varslingsforhold om kritikkverdige forhold fremgår av arbeidsmiljøloven § 2-4. Etter aml § 3-6 skal selskapet utarbeide rutiner for intern varslingsforhold eller sette i verk andre tiltak som legger forholdene til rette for intern varslingsforhold om kritikkverdige forhold, herunder retningslinjer, som viser når det skal varsles, hvem det skal varsles til og saksbehandlingsregler for den som mottar et varsel. Lovkravene om å ha en ordning for varslingsforhold på plass, gjelder bare for intern varslingsforhold (ansatte) og ikke eksterne.

Et profesjonelt varslingsmottak er en kritisk suksessfaktor for å kunne oppklare de faktiske forhold og ivareta involverte parter. Dette underbygges av flere norske og utenlandske studier som viser at tillitt til selve håndteringen, er avgjørende for at varslere tør å si fra. Høy grad av tillit og profesjonalitet er derfor helt grunnleggende for utdypende undersøkelser/granskinger av saksforholdet. Sentrale element i et varslingsinstitutt er blant annet:

1. Gode rutiner for mottak og håndtering
2. Kultur for å kunne si ifra om kritikkverdige forhold – tonen fra toppen, først og fremst til nærmeste ledere. Eventuelle systemer for sikker varslingsforhold, herunder web baserte kanaler med mulighet for kryptert kommunikasjon med varslere i et saksbehandlingssystem, telefon, brev og epost.
3. Mottaksapparat
4. Risikovurdering av innkomne varsler
5. Forundersøkelse
6. Tilbakemelding til varslere underveis
7. Ivaretagelse av anonymitet
8. Rapportering om antall varslingsforholdssaker per år og utfall - åpenhet

¹ Fra møteprotokoll

KS² viser til, i egen utviklet veileder, at nye lovbestemmelser om varsling trådte i kraft 1. januar 2007. Bestemmelsene lovfester retten til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten, og gir arbeidstakeren vern mot gjengjeldelse. Arbeidsgiver pålegges å legge forholdene til rette for intern varsling. Det går videre frem av veilederen:

"Kommuner og fylkeskommuner bør være åpne organisasjoner, der medarbeiderne oppfordres til å varsle internt om alle kritikkverdige forhold. I åpne organisasjoner vil det være kultur for å stille spørsmål, også kritikkverdige forhold, og behovet for å varsle vil bli mindre.

KS anbefaler kommunene å etablere rutiner for intern varsling ved å benytte allerede etablerte kanaler i kommunene, det vil si til ledere, tillitsvalgt eller verneombud. Videre anbefaler KS at alle kommuner i tillegg etablerer en ny kanal som sikkerhetsventil for de tilfeller varselet ikke fører frem eller varsler ikke ønsker å varsle på vanlig måte. De varslings- og oppfølgingsrutiner som utvikles, skal være i samsvar med arbeidsmiljølovens bestemmelser og bør ha legitimitet i organisasjonen. Videre bør de være kjent for alle, være enkle å bruke, og de skal sikre rettssikkerhet, både for varsleren og de personer det varsles om."

I forkant av forslaget til problemstillinger har KPMG hatt samtale med rådmannen i Karmøy kommune.

Rådmannen opplyser at kommunen pr i dag har varslingsrutiner. Disse er tilgjengelige på kommunens nettside. Kommuneadministrasjonen er opptatt av at det skal være takhøyde for ansatte å kunne gi beskjed om forhold som ikke er tilfredsstillende. En ønsker videre åpenhet og transparens, samtidig som at rådmannen har lagt klare forventninger på ledere knyttet til hvordan intern kommunikasjon skal foregå.

Rådmannen peker også på at selve begrepet varsling er sentralt; hva er en varsling og hva er ikke en varsling? I en organisasjon med over 3000 ansatte, vil det alltid kunne være ulike oppfatninger av hva som er tilfredsstillende forhold i ved arbeidsplassen. Samtidig vil det være sentralt at en i et varslingsmottak har sams oppfatninger av hva en varsling skal kunne være.

² KS: Varsling – hvordan utvikle gode rutiner for varsling i kommuner og fylkeskommuner.2007

2 Formål, problemstillinger og kriterier

2.1 Formål

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å vurdere om Karmøy kommune har rutiner, system og prosedyrer som sikrer et fungerende varslingsinstitutt.

Forvaltningsrevisjonen vil være forbedringsorientert, og vil ha som formål å gi anbefalinger om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekker avvik eller mulige forbedringsområder.

2.2 Problemstillinger

På bakgrunn av formålet blir følgende problemstillinger foreslått:

1. Hvilke systemer og rutiner har kommunen for varsling
 - a. Kanaler for varsling
 - b. Mottak av varsling
 - c. Vurdering av varsling
 - d. Tilbakemelding til varsler
 - e. Oppfølging av varsel
 - f. Rapportering av varsler
2. Er kommunens systemer og rutiner i tråd med regelverket?
 - a. Kanaler for varsling
 - b. Mottak av varsling
 - c. Vurdering av varsling
 - d. Tilbakemelding til varsler
 - e. Oppfølging av varsel
 - f. Rapportering av varsler
3. For et utvalg av varslingsaker:
 - a. Er kommunens systemer og rutiner fulgt?
 - b. Er regelverket fulgt?

Eventuelle forbedringsområder vil bli identifisert og analysert mht. konsekvens og årsak. Det vil også bli lagt inn forslag til forbedringstiltak.

2.3 Avgrensning

Prosjektet omfatter varsling internt i kommunen, samt varsling fra oppdragstakere.

2.4 Revisjonskriterier

Til problemstillingene blir det oppstilt revisjonskriterier:

- Arbeidsmiljøloven
- KS veileder: Varsling – hvordan utvikle gode rutiner for varsling i kommuner og fylkeskommuner.2007

3 Tilnærming

3.1 Metode

For å kunne besvare de skisserte problemstillingene vil vi benytte dokumentanalyse, intervju og stikkprøver av reelle varslinger som hovedtilnærming.

I første omgang vil vi i henhold til temaet samle inn relevant dokumentasjon fra prosjektet. Dokumenter vil bli analysert opp mot revisjonskriteriene.

Vi vil også gjennomføre intervju med administrativ ledelse i kommunen. I tillegg ønsker vi å ha samtale med varslere dersom det er mulig/varler aksepterer dette. Varslere vil bli behandlet anonymt.

Fra hvert intervju skriver vi referat som vi sender til hver enkelt respondent til verifisering (gjennomlesing og eventuell korrigerings). Svar fra respondenter analyseres og sammenstilles deretter med øvrig dokumentasjon. Data vurderes opp imot revisjonskriteriene, for at vi så gir svar til revisjonens problemstillinger.

I tillegg til å kartlegge og vurdere system og rutiner for varsling, ønsker vi å plukke ut et antall varslinger for vurdering av om systemer og rutiner, samt regelverk, er fulgt. Vi foreslår at omfang og utplukk av varslinger godkjennes av KU leder og KU sekretariat.

3.2 Aktivitets- og framdriftsplan

Oppstart foreslås i november 2016. Datainnsamling – og analyse vil bli gjennomført i desember. Analyse og rapportarbeid vil skje i januar og februar, med høring av rapporten i mars. Rapporten vil bli overlevert kontrollutvalget senest i uke 13 i mars 2017. Totalt estimert ressursbruk er 250 timer.

Figuren under viser forslag til aktivitets- og framdriftsplan:

			Oktober				November				Desember				Januar				Februar				Mars					
Faser + aktiviteter	Ansvar	Timer	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Forberede		20																										
1.1 Forundersøkelse	KPMG	10																										
1.2 Etablere prosjektplan	KPMG	5																										
1.3 Godkjenning prosjektplan i KU	KPMG	5																										
2 Starte opp		15																										
2.1 Sende oppstartsbrev	KPMG	3																										
2.2 Oppstartsmøte	KPMG	5																										
2.3 Dokumentliste	KPMG	3																										
2.4 Intervjuplan	KPMG	4																										
3 Gjennomføre		185																										
3.1 Dokumentanalyse	KPMG	35																										
3.2 Intervjuguide	KPMG	15																										
3.4 Intervju	KPMG	45																										
3.5 Analyse	KPMG	50																										
3.6. Kvalitetssikring	KPMG	10																										
3.7 Rapportutkast	KPMG	30																										
4 Rapport		30																										
4.1 Ferdigstille rapportutkast	KPMG	15																										
4.2 Høring rapportutkast (1-2 veke)	KPMG	3																										
4.3 Oversending av rapport	KPMG	2																										
4.4 Presentasjon KU	KPMG	10																										
		250																										

4 Utførende revisorer

4.1.1 Team KPMG

KPMG sitt team i forvaltningsrevisjonen består av:

Prosjektleder er senior manager Kari Hesjedal

Prosjektdeltagere er:

- Director Erik Arvsnes
- Senior associate Bjørg Rabbe Sandven

Ole W. Fundingsrud vil være oppdragsansvarlig.

5 Honorar

Honorar er i samsvar med avtalt timepris.

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	26.10.16	46/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

MØTEPLAN FOR 2017 - KONTROLL- OG KVALITETSUTVALGET

Vedlegg: Oversiktskalender for 2017 m/møtedatoer for formannskap og kommunestyre

Saksorientering:

Med utgangspunkt i tidligere møtefrekvens med 8 møter i året, er det satt opp et forslag til møteplan for kontroll- og kvalitetsutvalget for 2017. Tidspunkt og sted for møtene er videreført slik det har vært de siste 10 år: onsdager kl. 17.30 - i rådhuset, rom 309 eller evt. formannskapssalen.

Møtene er åpne for publikum og presse og datoene legges ute på kommunens nettside. Det er derfor viktig at møteplanen holdes når den er vedtatt. Sekretariatet foreslår følgende datoer:

- 25. januar (årsmelding, evt saker til kommunestyret vil komme opp i marsmøtet)
- 22. mars (evt . saker til kommunestyret i mai)
- 10. mai (innstilling om årsregnskap til formannskap og KST i juni)
- 21. juni (evt. saker til kommunestyret september)
- 30. august (budsjettforslag 2018 og evt. saker til kommunestyremøte i september)
- 20. september (revisjonsplan og evt. saker til kommunestyremøte i oktober)
- 25. oktober (evt. saker til kommunestyremøte i november)
- 29. november (evt. saker til kommunestyremøte i desember)

I følge forskriften kan ikke formannskapet gjøre vedtak i regnskapssaken før den er behandlet i kontrollutvalget. For 2017 foreslås kontrollutvalgsmøtet lagt til 10. mai, da det er planlagt formannskapsmøte 29. mai og kommunestyremøte 19. juni.

Det er også mulighet for å ha ekstra møter hvis det er behov for det.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg godkjenner følgende møteplan for 2017:

onsdagene kl 17.30: 25.01, 22.03, 10.05, 21.06, 30.08, 22.09, 25.10, 29.11

Utvalgssekretær kan i samråd med leder endre møtedato ved behov.

Aksdal, 18.10.16

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

☐ Kommunestyre / KST

☐ Formannskap

Oversiktskalender 2017

Januar 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
52							1
1	2	3	4	5	6	7	8
2	9	10	11	12	13	14	15
3	16	17	18	19	20	21	22
4	23	24	25	26	27	28	29
5	30	31					

5 ● 12 ○ 19 ○ 28 ●

Februar 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
5	1	2	3	4	5	6	7
6	8	9	10	11	12	13	14
7	15	16	17	18	19	20	21
8	22	23	24	25	26	27	28
9	29	30					

4 ● 11 ○ 18 ○ 26 ●

Mars 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
9	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	10	11	12	13	14
11	15	16	17	18	19	20	21
12	22	23	24	25	26	27	28
13	29	30	31				

5 ● 12 ○ 20 ○ 28 ●

Vinterferie

April 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
13							1
14	2	3	4	5	6	7	8
15	9	10	11	12	13	14	15
16	16	17	18	19	20	21	22
17	23	24	25	26	27	28	29

3 ● 11 ○ 19 ○ 26 ●

Mai 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
18	1	2	3	4	5	6	7
19	8	9	10	11	12	13	14
20	15	16	17	18	19	20	21
21	22	23	24	25	26	27	28
22	29	30	31				

3 ● 10 ○ 19 ○ 25 ●

Juni 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
22							1
23	2	3	4	5	6	7	8
24	9	10	11	12	13	14	15
25	16	17	18	19	20	21	22
26	23	24	25	26	27	28	29

1 ● 9 ○ 17 ○ 24 ●

Juli 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
26							1
27	2	3	4	5	6	7	8
28	9	10	11	12	13	14	15
29	16	17	18	19	20	21	22
30	23	24	25	26	27	28	29
31	30						

1 ● 9 ○ 16 ○ 23 ● 30 ●

August 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
31	1	2	3	4	5	6	7
32	8	9	10	11	12	13	14
33	15	16	17	18	19	20	21
34	22	23	24	25	26	27	28
35	29	30	31				

7 ○ 15 ○ 21 ● 29 ○

September 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
35							1
36	2	3	4	5	6	7	8
37	9	10	11	12	13	14	15
38	16	17	18	19	20	21	22
39	23	24	25	26	27	28	29

6 ○ 13 ○ 20 ● 28 ○

Valgdag
St. Vals

Oktober 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
39							1
40	2	3	4	5	6	7	8
41	9	10	11	12	13	14	15
42	16	17	18	19	20	21	22
43	23	24	25	26	27	28	29
44	30	31					

5 ○ 12 ○ 19 ● 28 ○

November 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
44							1
45	2	3	4	5	6	7	8
46	9	10	11	12	13	14	15
47	16	17	18	19	20	21	22
48	23	24	25	26	27	28	29

4 ○ 10 ○ 18 ● 26 ○

Desember 2017

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
48							1
49	2	3	4	5	6	7	8
50	9	10	11	12	13	14	15
51	16	17	18	19	20	21	22
52	23	24	25	26	27	28	29

3 ○ 10 ○ 18 ● 26 ○

Jul-
ferie

1. jan Nyttårsdag
21. jan Prinsesse Ingrid Alexandra, 13 år
6. feb Samefolkets dag
12. feb Morsdag
14. feb St. Valentines dag
21. feb Kong Harald, 80 år
26. feb Fastelavn
20. mar Vårjevndøgn
21. mar Offisielt vårjevndøgn
26. mar Sommertid start
9. apr Palmesøndag
13. apr Skjærtorsdag
14. apr Langfredag

16. apr 1. påskedag
17. apr 2. påskedag
1. mai Off. høgtidsdag
8. mai Frigjøringsdag 1945
17. mai Grunnlovsdag 1814
25. mai Kr. Himmelfartsdag
4. jun 1. pinsedag
5. jun 2. pinsedag
7. jun Unionsoppløsning 1905
21. jun Sommersolverv
23. jun Jonsokatten
4. jul Dronning Sonja, 80 år
20. jul Kronprins Haakon, 44 år
29. jul Olsokdagen

19. aug Kronprinsesse Mette-Marit, 44 år
22. sep Høstjevndøgn
29. okt Sommertid slutt
31. okt Halloween
5. nov Allhelgensdag
12. nov Farsdag
3. des 1. søndag i advent
13. des Luciadagen
21. des Vintersolverv
25. des 1. juledag
26. des 2. juledag

Forslag:

25.01

22.03

10.05

17.05 (FSK 29.05) KST

21.06

30.08

20.09

25.10

29.11

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	26.10.16	47/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 26.10.16**Vedlegg:**

- 56. Statusoversikt pr. oktober 2016
- 57. Saksframlegg – godtgjørelsesreglement –endring vedr repr.skapsmedlem - IKS
- 58. Invitasjon fra FKT Rogaland til Høstkonferanse 17.11.16 i Sandnes
- 59. Kommunal Rapport 29.09.16 – om revisjonsutgifter
- 60. KOSTRA-tall vedr. funksjon 110 – Kontroll og revisjon – 10 kommuner på Haugalandet
- 61. Forum for Kontroll og tilsyn (FKT) – høringsuttalelse til NOU: 4 Ny kommunelov
- 62. Oppfølging av møtedokument/protokoller:
 - Kommunestyret (alle) 31.10.16*
 - Formannskapet (alle) 17.10.16*
 - Administrasjonsutvalget (W.L) 26.10.16*
 - Hovedutvalg teknisk og miljø (Ø.M og P.I.S.) 06.10.16*
 - Hovedutvalg helse og omsorg (S.G) 19.10.16*
 - Hovedutvalg oppvekst og kultur (S.A.N. og B.A.G.) 26.10.16*
 - Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldreråd (E.R.E) 18.10.16*

Saksorientering

Vedlagt følger de ovenfor opplistede tema, brev, meldinger og lignende til kontrollutvalgets orientering.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsaker 56 – 62 blir tatt til orientering.

Aksdal, 18.10.16

Toril Hallsjø (sign.)

Daglig leder/utvalgssekretær

Kontrollutvalget i Karmøy - Statusoversikt oktober 2016

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjon	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
«Håndtering av varslingssaker»	26.10.16	250 t.	Til bestilling	Mars/april 2017	KPMG AS
Selskapskontroll					
Andre saker					
Om arkivsituasjonen	20.01.16	orientering	09.03.16		Rådmannen
Sentraladministrasjonen	09.03.16	orientering	11.05.16		Utsatt
EU-prosjekt(-er)	11.05.16	orientering	15.06.16		rådmannen
Teknisk sektor	09.03.16	orientering	15.06.16		Teknisk sjef
Arkivsituasjonen	11.05.16	notat	31.08.16		Arkivleder
Oppvekst og kultur	09.03.16	orientering	31.08.16		Oppvekst
Om elever m/ sykdom	11.05.16	notat	31.08.16		Oppvekst
Helse- og omsorg	09.03.16	orientering	28.09.16		Helse/oms.
Personalsjef	28.09.16	orientering	26.10.16		Personal

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll	Bestilt KU	Behandlet i KU	Behandlet i KST	Planlagt oppfølg.	Merknader
«Psykososialt skole-miljø»	09.03.16, sak 8/16	31.08.16, sak 32/16	31.10.16, sak xx/16	9 mnd Høst 2017	
«Barneverntjenesten»	20.05.15, sak 19/15	09.03.16, sak 9/16	02.05.16, sak 30/16	12 mnd vår 2017	

Avsluttede prosjekter

	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i KST	Fulgt opp i KST	Merknader
Forvaltningsrevisjon					
Spes.ped. tiltak og PPT	28.01.15, sak 5/15	26.08.15, sak 27/15	17.11.15, sak 83/15	31.10.16, sak xx/16	
«Pleie- og omsorgstjenester for eldre»	19.02.14, sak 6/14	11.03.15, sak 9/15	24.03.15, sak 24/15	13.06.16, sak 51/16	
Selskapskontroll					
Haugaland Kraft AS og Hgl Næringspark AS	27.08.14, 28/14	11.03.15, 10/15	12.05.15, sak 32/15	19. 09.16, sak 68/16	
Andre saker					
Planer og overordnet analyser 2016-2020	25.11.15, sak 41/15	15.06.16, 26 og 27	19.09.16, sak 66 og 67		KPMG as

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Kristine Tveit	Arkiv:	082 &00
Arkivsaksnr.:	16/3643	Sign:	Dato:
Utvalg:			
Formannskapet			17.10.2016
Kommunestyret			31.10.2016

**GODTGJØRELSESREGLEMENT - ENDRING VEDRØRENDE
REPRESENTANSKAPSMEDLEM - INTERKOMMUNALE SELSKAP (IKS)****Rådmannens forslag til vedtak:**

Kommunestyret vedtar følgende som nytt pkt i godtgjørelsesreglementet, pkt 22 B:

22. B Eierrepresentanter IKS

Eierrepresentanter i IKS godtgjøres med 1000 kroner pr møte, inkludert kjøregodtgjørelse.

SAKSFRAMSTILLING

Bakgrunn

I brev fra Haugaland kontrollutvalgssekretariat av 30.06.2016 ble det på vegne av representantskapet bedt om oppfølging at deres vedtak av 25.04.16, sak 8/16 i pkt. 4 :
Representantskapet for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vil be eigarkommunane følge opp departementet sin konklusjon om at medlemskap i eit representantskap er eit kommunalt tillitsverv og at det er kommunestyret som fastset og eigarkommunen som utbetaler slik godtgjersle.
Med verknad frå 01.01.17 går representantskapet ut frå at eigarkommunen betaler slik godtgjersle, men i 2016 vert godtgjersla til representantskapet utbetalt av selskapet, liksatsen som for styret.

I brevet ble det også minnet om at HKS IKS den 08.05.12, sak 3/12 vedtok følgende:
Representantskapet for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vil oppmode eigarkommunane å ta inn i sine eigarmeldingar eit framlegg om lik godtgjersle for representantane til interkommunale selskap og at desse satsane vert innarbeida i kommunane sine reglement for møtgodtgjersle.

Formannskapet fikk seg forelagt dette brevet på referatlista i møte 22. august 2016. Formannskapet ba om å få lagt fram sak.

Status

Karmøy kommune har eierskap i følgende IKS:

- Karmsund Havn IKS
- Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
- Haugaland Vekst IKS
- Interkommunalt arkiv Rogaland IKS
- Krisesenter Vest IKS
- (Brann IKS er i ferd med å opprettes)

Karmsund Havn IKS Havnerådet (= representantskapet) har også i møte 30.06.2016 bedt eierkommunene om å fastsette og utbetale godtgjørelsen til representantskapsmedlemmene.

Godtgjørelse til representantskapsmedlemmer i IKS er ikke behandlet i eierskapsmeldingen som ble vedtatt i kommunestyret 17.09.2013. Dette er heller ikke eksplisitt omtalt i gjeldende godtgjørelsesreglement for folkevalgte organ i Karmøy kommune. Pkt 22 gir rom for å utbetale godtgjørelse til interkommunale/regionale utvalg og private eller ikke-kommunale styrever. Det vil kunne være nærliggende å tolke at dette også er ment å dekke møtgodtgjørelse for representantskap:

Pkt 22. Interkommunale/regionale utvalg og private eller ikke-kommunale styrever

Folkevalgte representanter som kommunen har oppnevnt i interkommunalt eller regionale styrever, råd eller utvalg - eller private eller ikke-kommunale styrever, råd eller utvalg - godtgjøres i henhold dette reglementet pkt 10 Andre utvalg, dersom ikke det interkommunale eller private utvalget/styret selv utbetaler godtgjørelse etter egne satser.

Pkt 10 Andre utvalg

For møter i ad-hoc utvalg/andre utvalg utpekt av kommunestyret eller formannskapet, eller godkjent av formannskapet, utbetales 500 kroner pr møte. Dette forutsetter at det normalt er møter med sakspapir og formell innkalling, og der det skrives møtereferat.

Formannskapskontoret må få tilsendt en samlet oversikt over møtedeltakelsen, fortrinnsvis 2 ganger i året, for å kunne utbetale godtgjørelsen.

Rådmannen har tolket at satsen på 500 kroner bl.a. gjelder for deltakelse på årsmøtet for Friluftsrådet Vest og møter i styret for Museet i Mælandsgården (representasjon oppnevnt av hovedutvalg oppvekst og kultur etter delegasjon fra formannskapet). Godtgjørelse utbetales etter at det er fremsatt krav med dokumentasjon eller at selskapet har presentert oversikt over avholdte møter og deltakelse.

Alternativer

En ryddig måte å justere gjeldende reglement for å få inkludert representantskap i IKS er å endre overskriften i pkt 22 til: *Interkommunale/regionale utvalg, private eller ikke-kommunale styrever og representantskap.*

Dersom satsen skal settes til et annet beløp enn 500 kroner, kan det vurderes å ta inn et nytt avsnitt i pkt 22: **22. B Eierrepresentanter IKS**

Eierrepresentanter i IKS godtgjøres med X kroner pr møte, inkludert kjøregodtgjørelse.

Karmøy kommunestyre har valgt delegater til generalforsamlingen i Haugaland Kraft AS. Dette er ikke et krav i selskapsvedtektene eller i aksjeloven. Dersom Karmøy kommune også skal betale godtgjørelse for disse tolker rådmannen det slik at dette blir gjort etter reglementets pkt 10 Andre utvalg.

Rådmannens vurdering:

Havnerådet har tre eierrepresentanter fra Karmøy kommune, og i de øvrige IKS er det en eierrepresentant fra Karmøy. Representantskapene har ca 2 møter pr år, og satsene varierer. Satsen for Havnerådet har vært 1300 kroner og i representantskapet for ~~Karmøy~~ ^{Haugaland} kontrollutvalgssekretariat har satsen vært 1000 kroner. Det er begrensede økonomiske konsekvenser knyttet til denne saken. Spørsmålet er mer av formell og prinsipiell karakter.

Dersom gjeldende reglement med 500 kroner skal legges til grunn vil dette bety en betydelig reduksjon av møtegodtgjørelsen. Rådmannen foreslår derfor at godtgjørelsen settes til 1000 kroner.

Det må være et poeng å ha lik sats for alle eierkommunene. Når kommunestyret har fattet sitt vedtak vil rådmannen henstille øvrige eierkommuner om å fatte likelydende vedtak.

Rådmannen i Karmøy, 05.10.2016

Sigurd Eikje

sign.

Oversikt over vedlegg:

1. Oversendelsesbrev fra Haugaland kontrollutvalgssekretariat
2. Særutskrift fra sak 8-16 Kontroll- og kvalitetsutvalget
3. Brev fra KRD av 13.05.2009
4. Gjeldende godtgjørelsesreglement Karmøy kommune

FORUM FOR KONTROLLUTVALG I ROGALAND

Høstkonferansen 2016

Quality Hotel Residence, Sandnes

17. november 2016

Haugaland
Kontrollutvalgsssekretariat
Mottatt dato 07.10.16
Journalført 16/386/04/Hu
Arkivkode 033

Forum for kontrollutvalg i Rogaland har som formål å være en arena for utveksling av erfaringer. Hva kan vi lære av hverandre? Det er satt av tid til kommentarer og meningsutveksling til innleggene i programmet.

PROGRAM

10:00	Velkommen
<i>Einar Endresen – leder av arbeidsutvalget i Forum for kontrollutvalg i Rogaland</i>
10:05	Fylkesmannens tilsyn med kommunene
<i>Grete Flåten, tilsynskoordinator, Fylkesmannen i Rogaland</i>
10:45	Pause
11:00	Varslinger
<i>Fylkesrådmann Trond Nerdal, Rogaland fylkeskommune</i>
11:45	Årsmøte 2016 – Forum for kontrollutvalg i Rogaland
12:00	Lunsj
13:00	Korrupsjon og økonomiske misligheter i kommunene
<i>Einar Endresen, leder av arbeidsutvalget i Forum for kontrollutvalg i Rogaland og politispesialist i økonomisk kriminalitet.</i>
13:45	Pause
14:00	Selskapskontroll
<i>Rune O. Eskeland, forvaltningsrevisor, Rogaland Revisjon IKS</i>
14:45	Avslutning

Pris **kr 900.-** pr. person

Påmelding innen **4. november** ved å sende e-post til mette.jensen.moen@rogfk.no med navn, verv/funksjon, kommune/firma og mailadresse. Kontrollutvalgsmedlemmer som oppgir mailadresse vil få årsmøtesakene tilsendt via e-post før konferansen.

VELKOMMEN!

For forum for kontrollutvalg i Rogaland
Kontroll- og kvalitetsutvalgets sekretariat,
Rogaland fylkeskommune

Kritisk til at revisjon kan bli for billig

De store revisjonsselskapene er klare til å konkurrere om **FUSJONERTE KOMMUNER**. Kommunerevisorforbundet advarer mot risikoen.

- Vi ser et økende prispress mot kommunal revisjon, og hvis dette presset blir for stort, er vi bekymret for om kontrollutvalgene får den revisjonen de forventer, sier Ole Kristian Rogndokken, daglig leder i Norges kommunerevisorforbund (NKRF).

De siste årene har om lag 50 kommuner gått over til privat revisjon, og de tre største revisjonsselskapene har størstedelen av kontraktene. I fjor fakturerte **Deloitte** nesten **36 millioner kroner** til kommunene som er inne i Leverandørdatabasen til Kommunal Rapport. **KPMG fakturerte 33 millioner** og **BDO 15,5 millioner kroner**.

De **kommunale revisorene** dekker stadig **88 prosent av Kommune-Norge**, ifølge NKRF - som organiserer folk fra begge leire.

- Den ene revisoren er ikke bedre enn den andre, men jeg er redd for at prispresset kan føre til at revisjonsomfanget blir for lavt. Hvis vi kan gå ut fra at det er en sammenheng mellom pris og handling, så snakker vi om en svekkelse av kommunenes egenkontroll i strid med alle politiske signaler, sier Rogndokken.

- Som å kjøpe bensin

Fagdirektør Harald Brandsås i Revisorforeningen tilbakeviser

at større og rimeligere kontrakter med private selskaper vil svekke kommunenes revisjon og egenkontroll.

- De store revisjonsselskapene har drillet sine opplegg for å revidere store organisasjoner. Det er veldig godt regulert i loven hva de skal utføre, og i tillegg kommer detaljerte oppdragsbeskrivelser fra kommunene. Det blir som å kjøpe bensin - du får den samme kvaliteten hos Shell og Statoil - kommunene får den samme bekreftelsen på regnskapene med den samme sikkerheten, sier Brandsås. Han er overbevist om at kommuner som slår seg sammen, vil spare penger på revisjon.

- På den andre siden vektlegger kommunene pris i for høy grad. Det viktigste for en kommune som skal kjøpe inn revisjonstjenester, er å sjekke kompetansen til revisor. De store selskapene har bygget opp kompetanse på kommunerevisjon, men det finnes også mindre aktører som har rekruttert tidligere kommunerevisorer for å sikre denne kompetansen, sier Brandsås.

Sparte 65 prosent

Bergen var først blant storbyene til å konkurranseutsette kommunens revisjon. I 2012 inngikk

Bergen kontrakt med henholdsvis BDO om regnskapsrevisjon og Deloitte om forvaltningsrevisjon. Nylig behandlet kontrollutvalget i Bergen en positiv evalueringsrapport om revisjonstjenestene (se undersøkelse), hvor Rogaland Revisjon IKS har gjennomgått hele oppdraget og intervjuet bystyret, byrådet, kontrollutvalget og administrasjonen.

- Diskusjonen om ordningen har stilnet av, sier Ole Hopperstad, sekretariatsleder for kontrollutvalget.

Revisjonsutgiftene i Bergen har falt fra 50 kroner per innbygger i 2012 til 22 kroner i 2015 - en nedgang på 65 prosent i perioden med privat revisjon. Til sammenlikning har kostnadene i Oslo ligget flatt mellom 79 og 82 kroner i samme periode, mens Trondheim har en nedgang fra 97 til 92 kroner per innbygger. Gjennomsnittet for de ti største kommunene utenom Oslo er 70 kroner per innbygger i brutto driftsutgifter til kontroll og revisjon i 2015.

- De fleste vil gå privat

Revisjonsselskapet BDO har tegnet ny kontrakt om regnskapsrevisjon med Bergen, etter at den forrige fireårsavtalen løp ut i sommer. Oppdragsansvarlig i BDO Terje Tvedt sier til Kommu-

nal Rapport at revisjonsbransjen forventer flere nye oppdrag i forbindelse med kommunereformen.

- Hittil har mange kommuner gått over til private revisorer, men ingen av disse har gått tilbake til intern kommunerevisjon så langt jeg vet. På kort sikt forventer vi flere utlysninger av revisjonsoppdrag, og på lengre sikt tror jeg de fleste kommunene vil gå over til privat revisjon.

Tvedt råder kommunene til å forholde seg bevisst til hva slags revisjon de ønsker og hva som er formålet.

- Revisjon er i realiteten en ekstern tjeneste som kommunene kjøper inn, selv om det utføres av en ansatt revisor. En overgang til ekstern revisor er derfor et tjenestekjøp og i mindre grad en konkurranseutsetting, påpeker Tvedt. Han mener for øvrig at pris har blitt et for viktig kriterium for innkjøp av kommunal revisjon.

- Selv om det åpenbart er penger å spare på å kjøpe tjenesten eksternt, bør alle kommuner vurdere nøye hvor mye de er tjent med å kutte i revisjonshonorarene.

ANDREAS HØY KNUDSEN, 452 21 426
andreas@nyhetstjenester.no

B/

Utgifter til kontroll og revisjon

Brutto driftsutgifter i 2015 på Kostra-funksjon 110 kontroll og revisjon, målt per innbygger

Disse har regnskapsført mest

Kommune	Per innb.	Totalt (1000 kr)
Røyrvik	1 365	640
Vevelstad	1 345	682
Leka	1 215	683
Nesseby	1 160	1112
Berlevåg	1 117	1117
Fosnes	1 087	688
Utsira	1 085	217
Garnvik	1 064	1212
Modalen	919	350
Lebesby	870	1147

Disse har regnskapsført minst

Kommune	Per innb.	Totalt (1000 kr)
Lier	31	809
Ørsta	31	333
Hurdal	25	72
Bergen	22	6204
Fjell	22	538
Vefsn	20	269
Tysfjord	18	36
Enebakk	18	193
Halden	13	412
Steigen	11	27

Fedje, Åfjord og Sund har ikke regnskapsført noen brutto utgifter til kontroll og revisjon i 2015.

Storbyene

Kroner per innbygger i brutto utgifter til kontroll og revisjon.

	2012	2013	2014	2015
Bergen	50	29	34	22
Oslo	79	77	81	82
Stavanger	50	48	56	38
Trondheim	97	96	90	92

Kommunerevisjon

Kommunene velger selv enten internt ansatt kommunerevisor, IKS eller ekstern revisjon gjennom konkurranse. 50 kommuner har i dag ekstern revisor.

Mener privatisering var «særdeles vellykket»

Den private revisjonen i Bergen er så vellykket at politikerne har tatt revisjon av dagsordenen, ifølge ekstern evalueringsrapport.

Bortsett fra en kort innkjørringsperiode og enkelte merknader til forvaltningsrevisjonen, konkluderer Bergen kommune med at konkurranseutsettingen av revisjon har vært særdeles vellykket. Etter fire år med BDO og Deloitte som leverandører av henholdsvis regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, leverte Rogaland Revisjon IKS en større

evaluering som også inneholder intervjuer med administrasjonen, kontrollutvalget og bystyrepolitikkerne. Bortsett fra Rødts representant i bystyret melder alle seg tilfredse.

- I 2012 ble dagens ordning vedtatt med knappest mulig margin i bystyret. Men det daværende mindretallet gir i dag ikke uttrykk for at man ønsker seg tilbake til tidligere ordning. Revisjonsordningen er i dag ikke på den politiske agendaen, noe som må tolkes som en tillitserklæring

til dagens ordning, oppsummerer Cisel T. Aarrestad i Rogaland Revisjon IKS.

- Ordningen fungerer, så dette er ikke lenger et politisk spørsmål, sier Dag Skansen (H), leder av komité for finans, kultur og næring i Bergen fram til høsten 2015.

Administrasjonen oppgir at det skjedde en markant endring til det bedre ved omleggingen i 2012 og at man opplever «en helt annen verden» med den nye revisjonsordningen.

Sekretariatsleder Ole Hopperstad i bystyrets kontrollutvalg, som har den tetteste kontakten med revisorleverandørene, sier at evalueringsrapporten gir et riktig bilde.

- Vi har bevisst valgt en modell hvor to revisjonsselskaper har hvert sitt oppdrag for oss. I tillegg kan vi avtale spesifikke kontroller fra revisorene. Dette sikrer at revisjonsselskapene ikke kan få gjennom noe i kontrollutvalget som ikke er på plass, sier Hopperstad.

STORBYENE

A1. Konsern -Nøkkeltall og adm., styring og fellesutg. - grunnlagsdata

Funksjon 110

		2012	2013	2014	2015
1106 Haugesund	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	1025	1325	1272	1371
1134 Suldal	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	672	874	839	672
1135 Sauda	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	479	450	301	156
1145 Bokn	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	180	245	284	287
1146 Tysvær	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	401	524	538	558
1149 Karmøy	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	1033	1359	1069	1492
1151 Utsira	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	185	227	176	217
1160 Vindafjord	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	698	791	772	964
1211 Etne	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	486	571	593	540
1216 Sveio	Brutto driftsutgifter, funksjon 110	559	376	440	550
		2012	2013	2014	2015
1106 Haugesund	Folkemengde i alt	35753	36099	36538	36951
1134 Suldal	Folkemengde i alt	3872	3881	3892	3903
1135 Sauda	Folkemengde i alt	4745	4760	4756	4710
1145 Bokn	Folkemengde i alt	865	868	865	865
1146 Tysvær	Folkemengde i alt	10487	10668	10857	10925
1149 Karmøy	Folkemengde i alt	41118	41753	42062	42187
1151 Utsira	Folkemengde i alt	209	211	206	200
1160 Vindafjord	Folkemengde i alt	8615	8747	8765	8788
1211 Etne	Folkemengde i alt	4040	4057	4103	4106
1216 Sveio	Folkemengde i alt	5400	5463	5509	5593
		2012	2013	2014	2015
1106 Haugesund	Styring og kontroll pr innbygger	29	37	35	37
1134 Suldal	Styring og kontroll pr innbygger	174	225	216	172
1135 Sauda	Styring og kontroll pr innbygger	101	95	63	33
1145 Bokn	Styring og kontroll pr innbygger	208	282	328	332
1146 Tysvær	Styring og kontroll pr innbygger	38	49	50	51
1149 Karmøy	Styring og kontroll pr innbygger	25	33	25	35
1151 Utsira	Styring og kontroll pr innbygger	885	1076	854	1085
1160 Vindafjord	Styring og kontroll pr innbygger	81	90	88	110
1211 Etne	Styring og kontroll pr innbygger	120	141	145	132
1216 Sveio	Styring og kontroll pr innbygger	104	69	80	98

61

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Oslo, 30. september 2016

HØRINGSUTTAELSE – NOU 2016: 4 NY KOMMUNELOV

Forum for kontroll og tilsyn (FKT) viser til høringsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 4.4.2016. Vi har gjennomført en intern høring blant våre medlemmer, og styret avgir følgende uttalelse, med hovedfokus på områdene kontroll, tilsyn og revisjon i NOU 2016: 4 Ny kommunelov:

Innledende merknader

I kommuneloven ble bestiller-/utførermodellen mellom kontrollutvalg og revisjon rendyrket fra 2004. I utredningen mangler en beskrivelse av de ulike rollene for kontrollutvalget som bestillere, deres sekretariat som uavhengig operativt ledd og rådgiver for kontrollutvalgene i deres arbeid, og revisjonen som leverandør av revisjon og andre undersøkelser til kontrollutvalget etter deres bestilling.

Utredningen undergraver på mange måter bestiller-/utførermode

llen, fordi revisjonsselskapene gis vesentlig innflytelse over kommunenes egenkontroll. Dette mener vi svekker den folkevalgte styringen, med redusert tillit til den kommunale egenkontrollen som resultat. Dette mener vi står i direkte motsetning til intensjonen med den helhetlige gjennomgangen av kommuneloven, som skulle være å styrke det kommunale selvstyret.

FKT mener at dagens ordning med en mer rendyrket bestiller-/utførermodell mellom kontrollutvalg og revisjon enn det lovforslaget legger opp til, må videreføres, med en klar forankring i kommunestyre og kontrollutvalg.

Kapittel 12 Valgbarhet. Ombudsplikt og suspensjon mv.**12.2 Valgbarhet**

Lovutvalget foreslår i § 7-3 at lederen av sekretariatet for kontrollutvalget i kommunen eller fylkeskommunen bør utelukkes fra valg til organer nevnt i § 7-2, uten at dette er nærmere utredet. Det er i praksis også andre enn leder som er sekretær for kontrollutvalget, og da kan det bli problematisk også om ansatte i sekretariatet er valgbare. Av lovforslaget § 23-7 fremkommer at sekretariatsfunksjonen ikke kan legges til medlemmer av kontrollutvalget, kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen. Vi finner likevel at spørsmålet om hvilke regler som burde gjelde ansatte i sekretariatet generelt burde ha vært utredet. Kanskje burde det i forskrift også komme et krav om dokumentasjon av sekretærs uavhengighet, tilsvarende som kravet for

Sekretariat:

FKT
Postboks 1417 Vika
0115 Oslo
fkt@fkt.no

Telefon
403 90 775

www.fkt.no
Twitter: @FKT_no
Bank: 0539 43 90447
Org. nr. 989 545 159

revisor i revisjonsforskriften § 15. Vi stiller oss gjerne til rådighet for å drøfte dette i det senere arbeidet med forskrifter til kommuneloven.

FKT vil påpeke at det mangler samsvar mellom § 7-3 og § 23-1 med hensyn til hvem som er utelukket fra valg til kontrollutvalget (punktene f-h mangler i § 7-3). Vi slutter oss til det som fremgår av § 23-1 og antar at det er det korrekte.

Vi viser også til kommentarene knyttet til kapittel 25.1.4.

FKT mener at utvalget i større grad burde ha drøftet om ansatte i sekretariatet til kommunens/fylkeskommunens kontrollutvalg er valgbare etter § 7-3.

Kapittel 23 Kontroll og tilsyn med kommunene

23.1 Innledning

I innledningen sies det at kapittel 23 skal gi en overordnet beskrivelse av kontroll- og tilsynsordninger med kommunen. Vår hovedinnvending er at kapitlet ikke har med en beskrivelse av kontrollutvalgets sekretariat, noe som er et helt nødvendig bakteppe for å forstå kontrollutvalgenes arbeid.

Lovendringen i 2004 innebar bl.a. at kontrollutvalgene fikk et uavhengig sekretariat, og en bestiller-/utførermodell ble tatt i bruk. Dette har ført til at kontrollutvalgenes arbeid har endret seg mye, og de har blitt vitalisert. Revisors rolle endret seg også med innføring av profesjonelt sekretariat. Revisor er etter dette en leverandør som handler på bestilling fra kontrollutvalget.

I og med at sekretariatet ikke er beskrevet, kommer heller ikke de ulike rollene til revisor og sekretær frem. Dette er en svakhet ved beskrivelsen.

FKT mener at sekretariatets rolle må beskrives som en naturlig del av kontroll- og tilsynsordningene i kommunens egenkontroll.

23.2 Ekstern og intern kontroll

I 6. avsnitt står det at det faglige grunnlaget i den delen av egenkontrollen som har folkevalgt ledelse ved kommunestyret og kontrollutvalget, ivaretas av revisjonen. Kontrollutvalgssekretariatets rolle i dette bildet nevnes ikke. Det er sekretariatet som saksbehandler sakene til kontrollutvalget, lager forslag til innstilling/vedtak og gir råd til utvalget i faglige spørsmål knyttet til kontroll og tilsyn. Revisjonen er en leverandør og utfører på bestilling fra kontrollutvalget.

FKT mener at kontrollutvalgssekretariatet er en viktig del av det faglige grunnlaget for den delen av egenkontrollen i kommunen som har folkevalgt ledelse.

23.3 Egenkontroll

I dette avsnittet beskrives at kontrollutvalget trenger bistand til å gjennomføre den løpende kontrollen med den kommunale forvaltningen og at «*Til å hjelpe seg har kontrollutvalget en faglig uavhengig revisjon*». Sekretariatet er ikke nevnt i denne beskrivelsen, noe som er en svakhet. Den løpende kontrollen består i hovedsak av at sekretariatet på vegne av kontrollutvalget ber om orienteringer og informasjon på ulike felt, legger opp saker til orientering i utvalget, virksomhetsbesøk og bestilling og oppfølging av revisjonsrapporter o.l. Sekretariatet er kontrollutvalgets rådgiver og diskusjonspartner i alle saker som utvalget tar opp.

FKT mener at et uavhengig og kompetent kontrollutvalgssekretariat bistår kontrollutvalget faglig med den løpende kontrollen med den kommunale forvaltningen på kommunestyrets vegne.

23.5 Statsforvaltningskontroll og egenkontroll

Det er positivt at det foreslås et sterkere koordineringsansvar fra fylkesmannens side for å unngå unødvendig belastning på kommunene. Vi stiller imidlertid spørsmål ved om de foreslåtte virkemidler vil bli sterke nok for faktisk å redusere statlig kontroll.

Dialog med fylkesmannen om tilsyn og kontroll må skje mellom kontrollutvalg ved sekretariatet og fylkesmannen, ikke revisjonsenheten. Dette er den mest praktiske måten å få til en koordinering på, siden det er kontrollutvalget som vedtar hvilke undersøkelser revisjonen skal gjøre og innretningen på disse.

FKT mener at dialog med fylkesmannen om tilsyn og kontroll skal skje mellom kontrollutvalget ved sekretariatet og fylkesmannen.

23.7 Viktigste utfordringer

Vi støtter forslaget om at kommunen ved kontrollutvalget skal ha en mulighet til bedre kontroll med selskaper som kommunen er deleier i sammen med private aktører. Vi støtter lovforslagets understreking av behovet for å styrke rolleforståelsen i arbeidet med kontroll og tilsyn.

FKT støtter forslaget om at kommunens kontroll med virksomhet som foregår i selskaper og andre organer utenfor kommunen bør styrkes.

Kapittel 24 Internkontroll

FKT støtter utvalgets forslag om å innføre en tydeligere internkontrollbestemmelse i kommuneloven som erstatning for særlovgivningens bestemmelser om internkontroll for kommuneplikter.

Kapittel 25 Kontrollutvalget og kontrollutvalgssekretariatet

25.1.1 Innledning

Vi støtter utvalgets forslag om å øke minimumskravet til antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem, ettersom bare tre medlemmer lett blir for sårbart ved forfall/fravær og kan begrense drøftingene i utvalgene. Det kunne samtidig vurderes nærmere om det også burde være en øvre grense for antall medlemmer i kontrollutvalget for å sikre effektivitet og partipolitisk uavhengighet.

FKT støtter forslaget om å øke minste antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem medlemmer.

25.1.4 Valgbarhetsregler

Vi støtter forslaget om å beholde dagens strenge valgbarhetsregler knyttet til folkevalgte og ansatte i kommunen/fylkeskommunen.

Utvalget foreslår å endre valgbarhetsreglene for medlemmer som har ledende stilling, styreverv eller er medlem av bedriftsforsamling i et selskap. Vi støtter forslaget, men vi savner en nærmere vurdering av valgbarheten til kontrollutvalget for eierrepresentanter. Også her kan det oppstå uheldige inhabilitetssituasjoner. Se også kommentarene til kapittel 12.2.

FKT støtter forslaget om at ansatte fortsatt skal være utelukket for valg til kontrollutvalget. Vi støtter også forslaget om strengere valgbarhetskrav knyttet til personer med ledende stillinger og verv i styre og bedriftsforsamling i selskaper som kommunen/fylkeskommunen har eierinteresser i. I tillegg ønsker vi at dette skal gjelde også for eierrepresentanter i slike selskaper (representantskap, generalforsamling mv.).

25.2 Høring i regi av kontrollutvalget

Utvalget presiserer i andre avsnitt s. 319 at begrepet «hos kommunen» skal forstås slik at det gjelder kun administrasjonen. Vi mener at dette ikke er i tråd med gjeldende rett i dag. I Vedlegg nr. 1 til rundskriv H-15/04 fremgår det av kommentarene til § 4 punkt 3 at

Kontrollutvalget er kommunestyrets/fylkestingets eget kontrollorgan og dermed ikke underlagt andre organer i kommunen/fylkeskommunen. Kontrollutvalgets tilsynsansvar omfatter derfor ikke kommunestyret/fylkestinget selv. Kontrollutvalget kan likevel uttale seg dersom kommunestyret/fylkestinget for eksempel har truffet eller er i ferd med å treffe et vedtak som vil være ulovlig.

Begrensningen knyttet til «kontrollutvalgets tilsynsansvar omfatter derfor ikke...» er tidligere tolket som at kontrollutvalgets tilsyn også omfatter det politiske nivået, så nær som kommunestyret/fylkestinget. Dette mener vi burde ha vært nærmere drøftet i utredningen.

FKT mener at siden det kun er kommunestyret/fylkestinget selv som ikke er omfattet av kontrollutvalgets tilsynsansvar, skal også folkevalgte ha plikt til å møte og forklare seg i høringer.

25.3 Kontrollutvalgssekretariatet

Utvalget legger til grunn at

«et faglig kompetent og velfungerende sekretariat er viktig for et uavhengig og godt arbeidende kontrollutvalg».

Vi anser dette som vesentlig, men synes ikke det gjenspeiles i utredningen. Sekretariat for kontrollutvalg ble lovpålagt i 2004. Kontrollutvalgenes arbeid har endret seg mye fra den tiden revisor var sekretær for utvalget. Utvalgene behandler flere saker og har blitt mer synlige og aktive med egne uavhengige og kompetente sekretariater enn under ordningen med revisor som sekretær.

FKT mener at sekretariatsfunksjonen og betydningen av et faglig kompetent og velfungerende sekretariat må beskrives tydeligere i lovproposisjonen.

25.3.4.1 Hvem som kan være sekretariat for kontrollutvalget

Vi støtter flertallets syn om at revisor ikke kan være sekretær for kontrollutvalget. Det ville være en svært uheldig rolleblanding dersom revisor skal legge frem resultatene av eget arbeid for kontrollutvalgene. I tillegg strider dette mot bestemmelsene om kontrollutvalgets tilsyn med revisor.

Som lovutvalget peker på, er det viktig at sekretariatet er uavhengig av kommunens administrasjon. Vi mener at det er uheldig dersom denne grunntanken omgås gjennom at kommuner inngår en bytteordning der administrasjonen i en kommune er sekretariat for kontrollutvalget i en annen kommune. Vi viser i denne forbindelse til Forum for kontroll og tilsyn sin uttalelse til KMD datert 24.2.2016 der det ble gitt følgende anbefaling:

1. Primært at slike bytteordninger blir erklært ulovlige og at de må opphøre snarest.
2. Sekundært at slike bytteordninger er meget uheldige og at de bør opphøre snarest.

I dag er det også noen revisjonsselskaper som er sekretariat for kontrollutvalg der de selv ikke er revisor. Dette er etter vår mening uheldig, og det er lett å trekke parallellen til at lovutvalget mener at sekretariatet ikke kan utføre revisjonsoppgaver. Det bør også gå motsatt vei. Særlig uheldig blir en slik rolleblanding i kommuner som har konkurranseutsatt revisjonen sin. I forbindelse med nye runder på konkurranseutsetting av revisjonstjenestene, vil revisjonsselskapet som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalget, få fullt innsyn i konkurrentene sine tilbud. Vi mener altså at revisjonsselskaper ikke bør kunne være sekretariat for kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner.

Vi viser også til forslaget under kapittel 12.2 om at det kan være aktuelt å innføre dokumentasjon av uavhengighet for sekretær for kontrollutvalg.

FKT mener at sekretariatets uavhengighet må vektlegges sterkere gjennom at bytteordninger der administrasjonen i en kommune er sekretariat for kontrollutvalget i en annen kommune ikke er lovlig. I tillegg mener vi at revisjonsenheter ikke skal kunne utøve sekretariatsfunksjonen i kommuner, selv om de ikke utfører revisjonsoppgavene i den aktuelle kommunen.

25.3.4.2 Sekretariatets oppgaver

I utredningen fremstilles kontrollutvalgets sekretariat som et rent «møtetilretteleggingsorgan» på samme måte som møtesekretærorganet ellers i det kommunale system. Dette er en alt for snever fremstilling, sekretariatene har en mye mer omfattende rolle. Lovutvalget synes å være svært opptatt av de få sekretariatene som er små og bemannet med lite kompetanse, uten å ta hensyn til at de aller fleste sekretariatene er bemannet med en svært allsidig og relevant kompetanse, der de aller fleste har ansatte med høyere utdanning. Dersom saksbehandlerkompetanse ikke finnes i enkelte kontrollutvalgssekretariater, bør loven heller sette krav til dette i stedet for å overføre saksbehandleroppgaver til revisor.

Det er kontrollutvalgene som i detalj bestemmer hva sekretariatet skal utføre. Selv om sekretariatenes oppgaver og profil er noe forskjellig, utfører de fleste følgende arbeidsoppgaver (jf. Deloitte's rapport *Evaluering. Kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat* fra 2014 som også lovutvalget har vist til):

- Saksbehandling
- Utredning
- Administrasjon
- Rådgivning
- Koordinering/bindeledd

Sekretariatet skal dekke utvalgets behov for faglige ressurser, være utvalgets operative ledd, foreta utredning av for eksempel valg av revisjonsordning, påse at kontrollutvalgets saker er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt, i tillegg til å være et møtetilretteleggingsorgan. Sekretariatet er en selvstendig organisasjon som skal serve kontrollutvalget på samme måte som rådmannens stab server kommunestyret. Vi henviser i denne forbindelse til blant annet § 20 i kontrollutvalgsforskriften og koplingen mot kommuneloven § 23.2.

Lovutvalget forsøker å trekke en grense mellom revisjonens oppgaver ved forvaltningsrevisjon og sekretariatsoppgaver i dette kapitlet, noe de ikke lykkes med. Vi vil foreslå at den internasjonale definisjonen på revisjon NS-EN ISO 9000:2000 legges til grunn:

«Systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å fremskaffe revisjonsbevis og bedømme det objektivt for å bestemme i hvilken grad kriterier for revisjon er oppfylt».

Etter vår oppfatning må begrepet «systematisk» i denne sammenhengen bety at man følger bestemte revisjonsstandarter. Enhver vurdering av et faktum eller av om en lov er brutt, kan derfor ikke defineres som en revisjonshandling. Kontrollutvalget bør ha betydelig frihet til å velge hvordan oppgaver som ikke faller inn under en mer presis definisjon av revisjonens oppgaver skal utføres og hvem som skal utføre dem.

I 4. avsnitt i kapittel 25.3.4.2 sier lovutvalget:

«Etter utvalgets mening har ikke sekretariatet anledning til å innhente informasjon og vurdere det opp mot et regelverk, vedtak e.l. Dette vil etter utvalgets forslag være å utføre revisjon, og dermed en oppgave for revisor.»

Formuleringen definerer revisjon så vidt at begrepet blir meningsløst. Vi er redd for at dette vil føre til at sekretariatene vil tømmes for oppgaver, som heretter skal legges til revisjonen. Vi vil peke på at det finnes tilfeller hvor nettopp slike oppgaver er sekretariatets mandat, som f.eks. ved vurdering av valg av revisjonsordning og konkurranseutsetting av revisjon, eller ved habilitetsvurderinger. Sekretariatet skal også hjelpe utvalget til å skille mellom enkeltsaker som fremstår som rene klagesaker og saker som kan tyde på at administrasjonen gjør systematiske feil, slik at undersøkelser bør bestilles fra revisjonen. Dette krever at sekretariatet foretar en vurdering.

I kapittel 25.3.4.2 argumenterer lovutvalget for at sekretariatet ikke skal vurdere om revisors leveranser til utvalget holder faglig kvalitet. Det er etter vår mening meningsløst å vise til gjeldende rett om at sekretariatet skal passe på at saker som skal behandles i kontrollutvalget er forsvarlig utredet, og samtidig hevde at det vil være svært krevende for et sekretariat å foreta en vurdering av kvaliteten på produktet som leveres fra revisjonen.

Utvalget skriver riktignok at dersom det er åpenbare mangler ved produktene som revisor leverer, må likevel sekretariatet si fra om dette. Vi vil hevde at det ikke er mulig å gjøre en vurdering av «åpenbare mangler» uten å vurdere verken «metodevalg, prosjektdesign, datainnhenting, lovanvendelse og vurderinger som fremkommer i revisors rapporter».

Det er vanskelig å vurdere om en bestilling er tilfredsstillende besvart uten for eksempel å vurdere metoden som revisjonen har benyttet for å få svar på bestillingen. Vi minner om at det knapt er noen fagmiljø som leser og vurderer flere revisjonsrapporter enn sekretariatene. Vi kan vise til konkrete eksempler der sekretariatet har påpekt feil og mangler i revisors produkter både innen regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon/selskapskontroll. Dette må også ses i lys av påse-ansvaret sekretariatene bistår kontrollutvalgene med.

Vi vil også påpeke at det er sekretariatet som skriver innstillingen i disse som i andre saker.

Kontrollutvalgssekretariatene bistår kontrollutvalgene i deres vurderinger av hvilke saker de skal ta på seg og hvordan sakene skal søkes løst, f.eks. hvordan informasjon skal innhentes. Det er også sekretariatene som bistår kontrollutvalgene med deres bestillinger av revisjonsoppdrag og andre undersøkelser fra revisjonen eller fra andre, og som bistår kontrollutvalget i vurderingen om revisjonen leverer sine rapporter i tråd med bestilling. Sekretariatet bistår også kontrollutvalget generelt i utøvelsen av deres påse-ansvar overfor revisjonen.

FKT mener at lovutvalget har brukt en for vid og vag definisjon av revisjon i sin utredning, og at de går langt i å prøve å hemme sekretariatene i deres ansvars- og oppgaveutøvelse. Sekretariatene må kunne gjøre sine nødvendige vurderinger uten at de dermed foretar revisjon. En mer presis gjennomgående beskrivelse av, grensegang mellom og respekt for rollene til henholdsvis sekretariatene og revisjonen hadde vært på sin plass.

25.3.4.3 Kompetansekrav

Det argumenteres i utredningen for å innføre kompetansekrav til sekretariatet:

«Forutsetningen for et velfungerende kontrollutvalg er et godt og kompetent sekretariat.»

Utvalget konkluderer overraskende nok med at det ikke bør innføres kompetansekrav, og begrunner det med at dette vil innebære en for sterk inngripen i det kommunale selvstyret. Det er svært vanskelig å forstå denne begrunnelsen. Derimot vil vi legge vekt på argumentene som er fremmet for å innføre kompetansekrav, og vi anbefaler at det innføres et krav om solid høyere utdanning i kontrollutvalgssekretariatene, der minst en ansatt bør ha relevant utdanning på mastergradsnivå eller tilsvarende. Det kan med fordel utredes nærmere hva slags spesifikke krav som bør stilles.

FKT mener at det skal innføres kompetansekrav for ansatte i kontrollutvalgssekretariat.

25.3.4.4 Størrelsen på sekretariatet

Lovutvalget argumenterer for at det ikke bør stilles krav til størrelsen på sekretariatet, da Deloitte-rapporten ikke har påvist noen sammenheng mellom størrelsen på sekretariatet og kvaliteten på sekretariatets arbeid. Vi mener at det ikke kan legges vekt på dette argumentet, da Deloitte ikke har undersøkt denne problemstillingen i tilstrekkelig grad. Vi ønsker at denne problemstillingen bør utredes nærmere.

Vi vil peke på at det er gode argumenter for at sekretariatene bør bli større. Større fagmiljø og bredere kompetansebase vil være et gode, og bidra til å utvikle tjenesten og bistå kontrollutvalget på en god måte. Samtidig vil et større sekretariat være mer robust overfor sykdom og vakanser samt at det vil være lettere å sikre uavhengighet til revisor og rådmann.

Videre skriver utvalget at kvalitetskrav vil tvinge mange kommuner over i interkommunalt samarbeid. Vi vil hevde at dette ikke er et reelt argument, all den tid de aller fleste sekretariater allerede er organisert som interkommunale samarbeid.

FKT mener at det bør stilles krav til kontrollutvalgssekretariatets størrelse.

Kapittel 26 Revisjon

26.2.3.5 Regnskapsrevisjon og kontrollutvalgets ansvar for forenklet etterlevelserevisjon

Lovutvalget foreslår at etterlevelserevisjon skal være en sentral kontrollform i kommunal sektor og at regnskapsrevisor skal ha utvidede oppgaver på økonomiområdet. I utredningen skriver utvalget at dette skal være en forenklet kontroll. Oppgaven slik den er beskrevet i lovforslaget (§ 24-9), kan imidlertid være svært omfattende, slik at dette også kan bli et budsjettspørsmål. Men vi mener at de foreslåtte endringene vil kunne gi kontrollutvalget nyttig oversikt over tilstanden på ulike tjenesteområder.

FKT støtter i utgangspunktet forslaget om utvidelse av regnskapsrevisors mandat innen forenklet etterlevelserevisjon. Vi mener likevel at utredningen i for liten grad konkretiserer hva de legger i dette.

26.2.3.6 Andre Spørsmål

Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor (nummererte brev)

Kommunelovutvalget foreslår at nummererte brev i utgangspunktet skal rettes direkte til kommunedirektøren. Dette innskrenker kontrollutvalgets mandat. Det fremstår som lite hensiktsmessig å gjøre adressering av nummererte brev til en løpende vurdering avhengig av forholdet det rapporteres om. Det kan potensielt føre til svært ulik praksis. Vi støtter ikke dette forslaget. Vi mener at nummererte brev går til den som forestår løpende tilsyn av den kommunale forvaltningen, det vil si kontrollutvalget. Denne ordningen har vi god erfaring med.

Sekretariatene konstaterer at revisor har svært ulik praksis når det gjelder nummererte brev. Vi støtter derfor utvalgets forslag om at «revisor årlig må utarbeide en oppsummering av de nummererte brev som er sendt gjennom året». I gjeldende rett har kontrollutvalget et ansvar for å følge opp påpekninger i nummererte brev. Dette er ikke tatt inn i lovutvalgets forslag.

FKT mener at dagens praksis med at alle nummererte brev rettes til kontrollutvalget må videreføres, og støtter dermed ikke utvalgets forslag til endringer av dette. Kontrollutvalgets ansvar for å følge opp påpekninger i nummererte brev må også videreføres.

26.3 Forvaltningsrevisjon

Vi støtter ikke utvalgets forslag om å fjerne kravet om årlig forvaltningsrevisjon. En kommune er i seg selv en så kompleks organisasjon at vi mener det skal veldig mye til om ikke en overordnet risiko- og vesentlighetsanalyse vil vise at det er behov for forvaltningsrevisjon på årlig basis. Et mer vagt uttrykk

kan fort gjøre behovet for forvaltningsrevisjon til et tema ved f.eks. budsjettsalderinger. Dette vil dermed kunne svekke den kommunale egenkontrollen.

Vi savner en presisering av kontrollutvalget sin rolle som bestiller av enkeltoppdrag i lovforslaget. Det må være kontrollutvalget som bestiller som skal bestemme hva de ønsker å få undersøkt gjennom en forvaltningsrevisjon, mens revisjonen som utfører bestemmer metode, revisjonskriterier osv.

Vi mener at utredningen i for liten grad drøfter hvem som bør ha ansvar for eller utføre overordnet analyse og utarbeiding av forslag til plan for forvaltningsrevisjon. Noen kontrollutvalg ber revisor om å gjøre dette arbeidet, andre ber sekretariatet gjøre det. De avveininger som kan gjøres rundt dette, kan få betydning for forståelsen av bestiller-/utførermodellen mellom kontrollutvalg og revisjon.

FKT er ikke enige i utvalgets vurderinger og mener at bestemmelsen om årlig forvaltningsrevisjon må videreføres. Også innen dette feltet mener vi at rolle- og oppgavefordelingen mellom aktørene er for lite beskrevet i utredningen.

26.4 Sertifisering av revisor. Nasjonal kvalitetskontroll

Vi støtter utvalgets forslag om en nasjonal ordning for kvalitetskontroll med revisorer i kommunesektoren.

Kapittel 27 Kommunenes styring og kontroll med ekstern virksomhet

27.3 Innsynsrett i selskaper og lignende som utfører oppgaver for kommunen

Lovendringene som foreslås her vil styrke den politiske kontrollen med ekstern virksomhet innen kommunens ansvarsområder.

FKT støtter her utvalgets vurderinger.

27.4.1 Innledning

Lovutvalget mener det eksisterende regelverket for selskapskontroll i kommuneloven i utgangpunktet fungerer etter hensikten sin, og ser derfor ikke at det foreligger behov for store endringer i regelverket. Utvalget foreslår likevel å gjøre eierskapskontroll til en oppgave for revisjonen. Lovutvalget mener at dette forslaget skal føre til en klarere rollefordeling mellom sekretariatet og revisjonen samt forhindre dobbeltrolleproblematikk knyttet til sekretariatets arbeid. I definisjonen av revisjonsoppgaver i andre kapitler mener vi at utvalget selv legger opp til større dobbeltrolleproblematikk for revisor gjennom vid og vag definisjon av revisjonsbegrepet. Vi savner derfor en tydeligere begrepsavklaring generelt gjennom utredningen. Se også kommentarene knyttet til punkt 27.4.3.

FKT mener at beskrivelsen av eierskapskontroll (uten forvaltningsrevisjon i selskap) som ren revisjonsoppgave er mangelfullt definert i utredningen.

27.4.3 Eierskapskontroll i praksis

Lovutvalget bygger på data hentet fra Rapporten *Evaluering. Kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat* (Deloitte 2014). Når vi ser nærmere på denne rapporten finner vi at det anslagsvis ble bestilt rundt 225 unike selskapskontroller i Norge i 2013. Dette er trolig en dobling siden 2008 (Nordlandsforskning, NF-rapport nr. 4/2007). Deloitte har i sin rapport gjennomgått 10 utvalgte selskapskontroller. 5 fra sine utvalgte kommuner og 5 fra databasen til Norges kommunerevisorforbund (NKRF). De 10 utvalgte rapportene har Deloitte delt inn i tre varianter: «Selskapskontroll av eierskapsforvaltningen til kommunen», «forvaltningsrevisjon av et selskap» og «eierskapskontroll av et selskap». I den tredje varianten finner Deloitte at det gjennomgående har vært en utfordring å skille mellom

eierskapsforvaltning på den ene side og det at en faktisk går inn og gjør vurderinger av driften i selskapet på den andre siden. Deloitte skriver at «Flere» rapporter innenfor den tredje kategorien har en tilsvarende tilnærming. Vi mener at dette grunnlaget ikke er tilstrekkelig til å begrunne en lovendring. Departementet bør vurdere om det er behov for en grundigere undersøkelse av rolleforståelsen knyttet til gjennomføring av selskapskontroll, før eierskapskontrollen blir gjort til en oppgave kun for revisjonen. Det er etter vår oppfatning viktig at en mulig lovendring er velbegrunnet. Se også kommentarene knyttet til punkt 27.4.1.

FKT mener at utredningen i liten grad bygger opp under et eventuelt behov for lovendringen de foreslår.

27.4.4.2 Omfang av og plan for selskapskontroll

Utvalget foreslår at det skal lages en felles plan for forvaltningsrevisjon. Utvalgets vurdering er at det er hensiktsmessig å foreta en samlet risiko- og vesentlighetsvurdering for den virksomheten som skjer i kommunen og den virksomheten som skjer i kommunale selskap. Vi er uenig i at dette er hensiktsmessig, fordi disse risiko- og vesentlighetsvurderingene er svært forskjellige. Vi mener det er mer hensiktsmessig å foreta særskilt risiko og vesentlighetsvurderinger av selskapene med sikte på å tydeliggjøre både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon.

FKT mener at det må utarbeides uavhengige risiko- og vesentlighetsvurderinger for den virksomheten som skjer i kommunen og den virksomheten som skjer i kommunale selskap.

Med vennlig hilsen

Benedikte Muruvik Vonen
Styreleder